

SOLIDAIR SPRAK MET PETER MERTENS

“You ain’t seen nothing yet: dit jaar is het jaar van het sociaal verzet”

FOTO SOLIDAIR, SALIM HELLALET

► We spreken af in Le Metteko in de schaduw van het Brusselse beursgebouw. En dan volgt een vloedgolf. Over de crisis en ‘vijf jaar lang stuiteren op de bodem van de put’, over het orthodoxe beleid van Merkel dat ‘als een dogma wordt herhaald’, en over de schoktherapie van nieuw rechts. Maar misschien gaat ons drie uur durende gesprek meer nog over hoop. Over verzet en over stroomversnellingen. Over de creativiteit van onderuit en het sociaal alternatief. Over de PVDA, en over een protestparade.

Op zondag 19 oktober organiseert de PVDA een protestparade in Brussel. Wat moeten we ons daarbij voorstellen?

Peter Mertens. De federale regering zal wellicht midden oktober haar regeringsverklaring in het parlement aangeven. Maar de marsrichting is nu al duidelijk: men wil de crisis laten dragen door de werkende mensen en de grote vermogens blijven buiten schot. Jaar na jaar krijgen we te horen hoe het aantal multimiljonairs in ons land blijft groeien. Er zijn er dit jaar alweer 12.000 bij gekomen. Multimiljonairs en hé. Maar de regeringen gaan het geld halen bij de gezinnen, de jongeren, de ouderen. Alle geledingen van de samenleving worden getroffen, van jong tot oud, behalve dan die toplaag. Men is zelfs bereid het hele sociale en culturele weefsel te ontmantelen. Wij gaan in sneltreinvaart naar een maatschappijmodel dat we niet willen. Naar een gigantische tweedeling tussen arm en rijk, waarin rijk het woord heeft en de rest moet zwijgen. En dus willen wij aan de rem trekken. Zonder complex, met alle kracht

aan de noodrem gaan hangen (lacht).

Dit is niet de samenleving die we willen. We concurreren ons kapot, en we besparen ons kapot. Na zes jaar crisisbeleid staat de economie opnieuw bijna stil. En nu stelt men voor om hetzelfde beleid nog eens over te doen, maar dan nog tien keer harder. Ca su t, het is genoeg geweest. We hebben nood aan een heel ander beleid. En daarom willen we een luide en duidelijke stem laten horen, een waarschuwingsschot aan de nieuwe regering. En dus komen we op straat, in een protestmars in Brussel, en reiken we de hand aan iedereen die zich wil verzetten. Een optocht mét een boodschap, met een sociaal alternatief en met een scala alternatief. De protestparade eindigt in een strijdmeeting waar we ons alternatief voorstellen.

De PVDA heeft de afgelopen jaren sterk geïnvesteerd in haar studiedienst. Ook tijdens de kiescampagne stond het programma centraal. En daarmee wisten jullie een kwart miljoen kiezers te bekoren. Heb je nu ook geen positief verhaal nodig, een echt alternatief voor de regeringsmaatregelen?

Peter Mertens. Uiteraard, daar komen we ook voor op straat. Het moet anders, en het kan ook anders. Eén voorbeeld: de keizer van de sjakossen, mijnheer Bernard Arnault van Louis Vuitton, boekte vorig jaar 340 miljoen euro winst in ons land. Daarop betaalde hij nauwelijks 1,5 procent belastingen. Als Bernard Arnault het wettelijke tarief zou betalen zonder achterpoortjes, betaalde hij jaarlijks 113 miljoen euro in plaats van 5 miljoen. Op vijf jaar tijd zou de schatkist 540 miljoen euro rijker zijn. Er zouden geen besparingen nodig zijn in de rusthuizen, bij de kinderopvang, bij De Lijn. Begrijp me niet verkeerd, ik wil het

niet toespitsen op mijnheer Arnault. Maar ik zeg wel dat er iets grondig mis is met onze nancieën als die groep in de samenleving steevast de dans ontspringt. De notionele-interestafrek moet worden afgeschaft, en er moet echt een vermogensbelasting komen. Dat is de basis. We hebben geld nodig om te investeren in het openbaar vervoer, in de sociale woningbouw, in de zorgsector, in het onderwijs. En we hebben geld nodig om het begrotingstekort weg te werken. En dus is onze studiedienst bezig aan een sociaal alternatief, een becijferd alternatief voor de regeringsplannen. Ons verhaal op de protestparade van 19 oktober zal dus positief zijn en strijdbaar zijn. Er zijn andere, sociale oplossingen mogelijk.

Al zal het niet eenvoudig zijn om mensen in beweging te krijgen, neem ik aan?

Peter Mertens. We gaan moeilijke tijden tegemoet, dat is duidelijk. Maar vergis u niet, na jaren van relatieve sociale kalmte, komen we nu wellicht in een stroomversnelling, in een nieuwe periode van sociale strijd. Het borrelt langs alle kanten. Verschillende vakbondsleiders spreken duidelijke taal. Links heeft nu de kans om te sensibiliseren en mensen bewust te maken. Om te organiseren, om mensen te mobiliseren, om het verzet te doen ontluiken en van onderuit in de samenleving een ‘neen’ op te leggen aan de schok-recepten van de regering. Veel mensen zullen getroffen worden door de maatregelen. Er zal veel verwarring zijn, maar ook veel vraag naar alternatief. En dus moet links niet beginnen klagen en jammeren over hoe erg het allemaal wel is. Maar wel de koe bij de horens vatten en beginnen te werken aan een grote en brede tegenbeweging op alle fronten. ‘Wie strijdt kan verliezen, maar wie niet strijdt heeft al verloren’, zei Bertolt

Brecht en hij heeft groot gelijk. Daarom dat de PVDA met al haar krachten zal meewerken aan het sociaal verzet. De lokale afdelingen, de

De PVDA zal met al haar krachten meewerken aan het sociaal verzet. De lokale afdelingen, de bedrijfswerkingen, de jongerenorganisatie, de studiedienst, maar ook onze parlementaire fracties

bedrijfsgroepen, de jongerenorganisatie, de studiedienst, en nu dus ook onze parlementaire fracties. Met Raoul Hedebouw en Marco Van Hees in het federale parlement zullen we ook meer in het nationale debat kunnen tussen komen. Als megafoon van onderuit dan, zoals we beloofd hebben (lacht).

De vraag blijft wel of een grote beweging echt kan wegen op het beleid.

Peter Mertens. Onze eigen sociale geschiedenis leert ons dat de belangrijkste sociale en democratische verworvenheden zijn afgedwongen op straat. Daar moeten ze ook verdedigd worden. Natuurlijk speelt dat een rol. Ik heb hier *De Tijd* bij van dit weekend (30 augustus, n.v.d.r.). Kijk wat ze schrijven, over de besparingsmaatregelen die de Franse regering Valls wil doorvoeren: “De echte test is de reactie van de vakbonden en hun mobilisatiekracht. In Frankrijk is een president almachtig, behalve tegen het straatprotest. Het is een traditie, sinds 1789 al, dat de straat de politiek bepaalt. Het is onwaarschijnlijk dat dit nu niet het geval zal zijn. Als massaal protest uitblijft hebben Hollandse en zijn ploeg de ruimte om te hervormen. Komt de straat in opstand, dan blijft alleen de schande van vervroegde verkiezingen over.” Zo schrijft een beurskrant over Frankrijk. Maar precies hetzelfde geldt voor ons land.

Het zag er eerst niet naar uit dat de N-VA mee in de regering zou stappen. De kans op een klassieke driepartijenregering, Di Rupo II, leek groter. Tegelijk lieten het Verbond van Belgische Ondernemingen en VOKA verstaan dat er een regering moest komen met

rende organisaties. Schepen Homans sprak toen strakke taal: Actie voeren is solliciteren naar extra bezuinigen, zei ze. Maandenlang kwamen er geen cijfers. De verwarring nam toe en het verzet brokkelde af. Antwerpen is in die zin een testcase geweest voor de besparingen op het Vlaams niveau. En misschien zelfs een testcase voor de federale besparingen. Laat het duidelijk zijn: de beste dag om het sociale verzet te starten is vandaag.

Maar de federale regering moet toch ook nog met haar maatregelen komen?

Peter Mertens.

Juist daarom: de ene besparing zal volgen op de andere. Federale besparingen, regionale besparingen, de provincies die bijna tot het niets worden herleid, besparingen bij steden en gemeenten. Dat is de Europese politiek. Dat is de besparingspolitiek voor de komende jaren.

We moeten die klik maken: er zal geen ideaal momentum zijn waarop alles klaar is en alle besparingen duidelijk zijn. De besparingen zullen in elkaar overvloeien. Maar moeten de studenten daarom stoppen met actie voeren tegen hoge inschrijvingsgelden? Moeten de syndicalisten van De Lijn en de mensen van TreinTramBus er dan over zwijgen dat de besparingen desastreus zullen zijn voor reizigers en personeel? Moet de culturele sector dan vrije baan laten aan de cultuurminister die forse besparingen verdedigt en pleit voor het Angelsaksische model, voor mecenaat in plaats van een echt cultuurbeleid? Moeten de Vrouwenraad en Femma er dan over zwijgen dat de plannen van de Vlaamse regering ons terug leiden naar gratis moederen? Nee, al die organisaties hebben al geprotesteerd. En dat is het begin van een tegenstroom.

Tot slot nog over ManiFiesta. Op het feest zal jij in debat gaan met Emile Roemer van de SP in Nederland en Pierre Laurent van de Franse Communistische Partij. Waar zal dat gesprek over gaan?

Peter Mertens. Wel, over waar we het nu over hebben. Natuurlijk! Hoe komt het dat Europa niet uit deze crisis geraakt? Dat de massawerkloosheid blijft duren? Dat er geen investeringen zijn? Dat de financiële speculatie opnieuw toeneemt? Hoe komt dat? En hoe komt het dat er zo'n grote eensgezindheid is over de

Europese spaarpolitiek? Enkel de GUE-/NL, de fractie van Europees Links, met dus onder meer de PCF en de SP Nederland, heeft zich verzet. Dat maakt het debat boeiend. Want alles begint bij de afwijzing van de Europese besparingspolitiek. Het annuleren van het

Stabiliteitspact en de bijbehorende verdragen. Hoe komen we tot een politiek waar de samenleving opnieuw over een monopoliepositie beschikt inzake noodzakelijke diensten zoals spoorwegen en post? Hoe zorgen we voor echte innovatie? Publieke innovatie die vertrekt vanuit de noden van de bevolking? In stedenbouw, in huisvesting, in onderwijs, in zorg. Ecologische innovatie door publiek onderzoek, energiebesparing, openbaar vervoer en verbetering van luchtkwaliteit. Sociale en democratische innovatie door gelijk loon voor gelijk werk te realiseren. En door sociale rechten afdwingbaar te maken. ManiFiesta, ik heb er echt goesting in. En ik hoop van de lezers van Solidair hetzelfde. (lacht)

HAN SOETE